

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Égész évre... — 16 kor.
 Negyedévre... — 4 c
 Helyben házhoz hozva:
 Égész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Égész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 Karácsony utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésre visszafizetést
 vagy megőrzését nem vállalja.
 Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 szét.

NAGYVÁRAD, június 25.

A jövő.

Írta: dr. Molnár Imre.

1867 vagy 48?

A 67-i kiegyezés szétválása, a teljes állami önállóság kieroszakolása ellen súlyos érvek, hazánkat fenyegető veszélyek szólnak. A magyar állam csaknem ezer éves királyság, a szent korona viselője az egyesült nemzet látható személyesítője.

Százados együttességünk átmenet nélküli felbontása erős ellentétbe hozná a nemzetet királyával s beláthatatlan veszélyeknek lenne forrásává. A magyar nemzet köztudata, hogy csak királyával együttesen valósíthatja meg nagy feladatait. Deák Ferenc mondja husvéti cikkében, százados alkotmányjogi küzdelmeinkre vonatkozólag, a hűtlen támadókkal szemben: Mindig a fejedelmeknek lelkiismerete, igazságossága és mélyebb belátása orvosolta a bajt, állította ismét helyre a bizodalmat és ragaszkodást. Mintha csak apostoli királyunknak legutóbbi, csodával határos elhatározása — a béke létesítésében — lebegett volna a haza bölcsének szemei előtt.

Ha századokon át, gyengeségünk tudatában, nagy politikai bölcsességgel megtudtunk elégedni azzal, hogy hazánk ön-

állóságát törvénykönyvünkben leszögezhettük, de a kiaknázott gyarmat helyzetét tünni voltunk kénytelenek, — ugyan miért nem lehetne fenntartani — talán úgy is csak rövid időre — a pragmatika szanctió szerint együtt birtoklandó kettős birodalmat, a közös védelmet hatályosabban biztosító 1867-iki közös intézmények alatt; fenntartatván egyébként a magyar nemzet teljes rendelkezési szabadsága minden más kérdésben. Hisz ismét Deák Ferenc mondja: »Párhuzamosan a magyar alkotmánynyal megfér a magyar uralkodó alatt — a közös védelem mellett — a Lajtán túli országok teljes szabadsága is. Nem állanak ezek ellentétben egymással; azt hisszük, hogy megállhatnak egymás mellett anélkül, hogy egymást absorbeálni akarnák.«

Megalakult kormányunk feladata lesz meggyőzni az uralkodót a magyar nemzet soha meg nem ingott királyhűségéről s ennek alapján nemzeti követelményeinknek veszélytelen, fokozatos kielégítéséről.

De ellene van a kettős birodalom köteléke erősebb meglazításának az európai hatalmak aggódó örökdedése a statusquo fenntartása iránt; miután a világhatalmak a politikai egyensúly megzavarását előmozdító minden mélyebbre ható változástól irtóznak. Az egész civilizált világ izgalma és aggódása közt láttuk fölpat-

tani a marokkói kérdést, az algezirászi konferencia kínos vergődését. A világ összes népei a szertelenül növekedő germán hatalom láttára gondolkodóba estek. A német birodalom merészröptü császára megjelenik majd keleten s áradásaival behálózni igyekszik a sultánt; majd kiküldi testvérét Amerikába s az ott megsokasodott német alattvalók már-már Amerikára is veszélyesnek felismert befolyásával is igyekszik megnyerni a hatalmas köztársaságot; professorokat cseréltet a két állam közt, megköti a hátrányos kereskedelmi provisoriumot s lemond a reá nézve kedvezőbb új vám-szerződés erőszakolásáról, csak hogy birodalma jövőjét ez oldalról is biztosítsa, és csakugyan annak tulajdonítható, hogy az algezirászi konferencián, Austria támogatásán kívül Amerika pártatlansága mentette meg a német birodalmat a teljes elszigeteltségtől; majd merész hatalmi szóval megállítja Marokkóban a francia befolyást.

A 60 milliót számító nagy német nemzet, az egész világon szétszórta sok millió fajrokonaival felkelti a többi államokban a pangermanismus lehetőségének aggodalmát, a világhatalomnak a történelem folyamán annyiszor megismételt rémét. Koalíciók és szövetségek alakulnak titokban Európa államai közt, mint a múlt századok koalíciói, a spanyol Habsurg ha-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az álom.

Norvégből fordította: Báthori Ferenc.

Éjféltájban felébredtem borzasztó álmomból, isszonyu volt a miket éreztem s homlokomról hideg verejték kezdett csorogni.

De hát álom volt ez?

Jobb kezemmel letöröltem homlokomat, melyről nagy cseppekben folyt le a verejték s azután visszagondoltam a szörnyű álmoma.

Azt álmodtam, mintha idegen városban járkáltam volna s aztán bementem egy különös alakú, roppant magas házba. A ház első része üres volt és sötét, mintha feketével lett volna bevonva és mint olyan házakban szokás, hol a halott már a koporsóban fekszik. Igen, egy koporsót láttam magam előtt! A fedelet felémelték róla éppen úgy mint mikor a halottat szokták beletenni. A koporsó végén egy alak állt egy fiatal ember, hajósna öltözve. Sapkáját megemelte előttem s tisztelettudóan intett a kezével, hogy feküdjem bele a nyílt koporsóba. Ellenmondás nélkül feküdtem bele a koporsóba s erre zajjal lecsapódott a koporsó fedél. Ekkor felsikoltva, felrettentem borzasztó álmomból.

Felrettenve szívem erősen vert, lélekzetem nagyon meglassudott, agyamban pedig nagy fájdalomt éreztem.

Szinte nevetnem kellett magamon, hogy ilyen álomtól megtudtam ijedni! Aztán lefeküdtem megint az ágyamba, de nem tudtam igen soká elaludni. Rémképek vonultak el szemem előtt; az egyik hajlongott, a másik nevetett, a harmadik pedig fenyegetve s kiabálva futott el előttem. Végre mégis el tudtam aludni, de egyszerre megint telrettentett az előbbi álom. Ugyanazt a házat; ugyanazt a koporsót s ugyanazt a házat; ugyanazt a koporsót s ugyanazt a fiatal embert látom magam előtt, a ki tisztelettudóan vette le sapkáját s barátságosan intett kezével, hogy feküdjem bele a nyílt koporsóba. Mikor belelekedtem a koporsóba, ismét zajjal csapódott le a koporsófedél. Erre sikoltva rettentem fel megint borzasztó álmomból.

Felébredve, egész testem remegett a félelemtől s tagjaimon roppant nehézség vett erőt. Erre ismét lefekszem ágyamba s míg nyugtalanul hánykolódom ide-oda, egyszer csak ébren is látom a fiatal embert, a nagy házat, meg a nyílt koporsót. De e pillanatban csöngögetes hallatszik. Vajjon mit jelent e korai csöngögetés? Egy sörgöny mely így szól:

»Az első vonattal indulj! Okvetlenül beszélnem kell veled. Bizton hiszem, hogy jössz.«

Feodor, Bristol szálló.

E sürgöny a városból érkezett, amely

csak egy pár mérföldnyire volt. És mikor Feodor szokott sürgönyözni, az mindig valami fontos ügyben történt.

Igy tehát még az nap el kellett utaznom. De hát az az álom? S az idegen város? Hát hogy ha a halál ott fog majd meglepni? Vajjon nem figyelmeztetés volt-e ez az álom? Ilyen gongolatok gyötörtek most folyton, de mégis feltettem magamban, hogy megyek. Megnéztem órátam s épen 6 óra volt. Az első vonat egy óra múlva indul és ez elég idő, hogy elkészülhessek. Felöltöztem gyorsan, de mikor már épen indulni akartam, különös félelem szállott meg egyszerre. Elindultam mégis, s mihelyt megváltottam a jegyemet, tüstént beültem egy vasuti kupéba. Egész uton úgy éreztem magamat, mint aki valami bajnak néz elébe. De az egész uton nem történt semmi baj, s szerencsésen eljutottunk egész a városba.

»Bristol szálló!« mondtam a kocsisnak, miután felültem kocsijába.

»Hol lakik R. Feodor ur?« kérdezém a Bristol portásától, magunkra maradván.

»Harmadik emelet, balra 130 ik szám.« Ekkor a lépcső felé kezdek indulni, de egyszerre megált a vér ereimben s homlokomon hideg verejtékek folynak. Hirtelen a falhoz kellett támaszkodnom, mert különben talán el is estem volna. Elöttem állt az a fiatal ember,

Értesítés

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására, hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **katonai és polgári szabó-üzletet** nyitottam, hol is legkitűnőbb bel- és külföldi szövetek és választékát becsajtom a n. é. közönség rendelkezésére pontos kiszolgálás, valamint szolid árak mellett.

Tisztelettel

Grünfelder János,

katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Szent János-utca 2.

talom XIV. Lajos önistenítése, a nagy Napolen korlátokat nem ismerő féktelensége, majd a kozákká alakuló európai veszedelem ellen a krimi hadjáratban.

Vértengerek árán védték meg a fenyegetett államok önállóságukat, szabadságukat e világhatalmi törekvések ellen. Fenelonnak azon szép mondása szerint: »hogy egyes országok külön törvényei elvesztik hatályukat a többi államoknak Istentől az emberek szívébe ojtott természetes törvényével szemben a népek szabadsága iránt. És ugyan kit fenyeget el sorban a német világhatalom e rohamos kialakulása? A magyar-osztrák birodalom fennállása a Duna mentében európai szükségesség. Ha a törökbirodalom félszázados bomlása dacára ma is fennáll, ez csak a prédára leselkedő hatalmak kölcsönös féltékenységének tulajdonítható. Hát a hatalmas osztrák birodalomnak már már emlegetett szétbomlása keresztülvihető lenne anélkül, hogy Európa évtizedeken át vértengerré ne változzék. Ausztria népeinek tulnyomó számát, mivel nemzetiségért, a német birodalom e rohamos fejlődése készíti a különben annyira gyűlölt Ausztria támogatására.

Hazánkat a germánység ma is hatalmi szférájába tartozónak tekinti s ha megvalósulna Ausztria felbomlása az így egyidőre függetlenné való Magyarországnak nem többé a már függetlenségünkre alig veszélyes Ausztriától, hanem a hatalmas német birodalomtól kellene majd védelmeznünk szabadságunkat.

Ha tehát önállóságunk teljes biztosítása mellett a magyar-osztrák együttes birodalmat fenntartani képesek vagyunk — úgy nekünk nincs érdekünkben az aránylag biztosított jövőnket kockára tenni.

a kit az éjjel álmomban láttam, még pedig élő alakjában. Ugyanaz a hajós ruha volt most is rajta, melyet álmomban láttam az éjjel s ugyanazon illő tekintettel emelte meg most is a sapkáját s intett, hogy lépjek be az elevatorba.

»Na nagyon köszönöm, nem akarok!« — mondtam dadogva és nagy erőfeszítéssel igyekeztem palástolni erőtlenségemet. Lassan emelkedett felélem most mellettem az elevator, melyben egy idősebb, fekete ruhás asszony ült s a fiatal ember pedig a felhúzó kötéltre fogódzkodva állott.

Igazán nevetnem kellett nagy gyávaságom! Mennyi időt s fáradságot megkíméltem volna, ha én is nem a hosszú lépcsőkön, hanem az elevatoron mentem volna fel.

De egyszerre sikoltás hallatszik s egy másodperc múlva az elevator borzasztó zajjal és gyorsasággal esik le mellettem, melytől megrendült az egész ház alapja. E pillanatban kívül a tömeg zaja hallik s kiabálva futkosnak az utcán ide-oda.

— Az Istenért ugyan mi történt ott?!

A kötélen szakadt el s az elevator darabokra törve, az asszony és a fiatal ember pedig szétzúzott testtel fekszik a földön. Ekkor a lépcső oldalfájához támaszkodtam, de sem egy szót szólni sem pedig mozdulni nem voltam már képes. Csak most értettem meg éjjeli álmomat és hogyha álmomban nem láttam volna azt a fiatal embert, aki többször intett, hogy feküdjem bele a nyílt koporsóba, most én is ott feküdném közöttük szétzúzott testtel.

Csak ezt akartam elmondani álmomról, most hogy ismét visszagondoltam reá és ez eset óta nem mertem volna én többé kételkedni talán még az olyan dolgokban sem, melyeket azelőtt soha el nem hittem.

Az együttesség biztosítja számunkra hosszabb időre a világbékét s így a nyugodtabb fejlődés lehetőségét, kihasználván az aránylagos nyugalomnak úgy is kérdéses időszakát; kétségtelen, hogy a bekövetkező általános bomlás, világ válság nehéz napjait megerősödve biztosabban fogjuk átélhetni.

Ez az 1867-iki kiegyezési törvények további fennmaradásának — hazánk önállósága és biztos fejlődése szempontjából is — teljesen beigazolt indoka.

A delegáció. A magyar delegáció plénuma tegnap tartotta első ülését. Részt vettek benne a közös, valamint a Bécsben időző magyar miniszterek. A külügyi tárcához tizenöt szónok iratkozott föl. A plenáris ülést délelőtt 10 órakor Zichy Tivadar gróf elnök nyitotta meg. Referált az albizottságok munkájáról, a melyet immár elvégeztek. Azután előterjesztette Thorotzkay gróf előadói jelentését Saághy Gyula ismeretes indítványáról.

Sághy felszólalt s ismertette álláspontját. Téved, aki azt véli róla, hogy bizalmat szavazott a külügyminiszternek. *Issekutz* Győző a magyar nemzet jogainak respektálását s a legteljesebb paritást követelte. Ausztria sok kedvezményt élvez Magyarország rovására. *Teleky* Arvéd gróf felszólalásában azt mondta, hogy elhiszi ugyan *Goluchowski* ártatlanságát a szeptember 23-iki eseményekben, tény azonban másrészt, hogy husz esztendő alatt, amióta a külügyminiszter politikáját figyeli, sohasem tudta benne a magyarbarát irányzatnak csak egy szikráját is megtalálni. A költségvetést elfogadja ugyan a magyar kormány helyzetére tekintettel, de bizalmatlanságot szavaz *Goluchowski*knak.

Buzáth Ferenc megütközik azon, hogy a külügyminiszter németül mondta el exposéját. Eddig már ugyancsak megtanulhatott volna magyarul.

Délután 3 órakor folytatták a tanácskozást, amelynek során Thaly László az algécirasi konferencia miatt támadta a külügyminisztert. Van nekünk elég bajunk itthon. Semmi szükségünk rá, hogy Németország világhatalmi politikájának uszályhordozói legyünk. *Benyovszky* Sándor gróf az orosz-japán háború következtében támadt új diplomáciai alakulásokról szólott, amelyekről *Goluhovszki* egy szóval sem nyilatkozott.

Zboray Miklós hevesen támadta *Goluhovskit* miért nem mondja le a konzekvenciákat s miért nem távozik. Helyteleníti a külügyminiszter balkánpolitikáját, amely ellenséges álláspontot helyezkedik a balkánnépekkel szemben, holott a mi speciális érdekeink békés együttműködést kívánnának meg.

A tanácskozás folyik.

A külügyminiszter egyébként csütörtökön, e hó 28-án adja az utolsó delegációs ebédet. Jól értesült körökben elterjedt hírek szerint ez az ebéd *Goluhovskit* külügyministersége szempontjából csakugyan utolsó lesz.

Bukása ugyanis régóta befejezett tény. Már áprilisban az volt és Szerbia okozta. *Goluchowski* öszszel hagyja el pozícióját, miután előbb nem akadna utóda. Ilyenül hír szerint *Ehrenthal* báró szentpétervári nagykövet van kizemelve, aki előbb nem hagyhatja el mostani állomáshelyét. Ürügyül a külügyminiszter távozására az fog szolgálni, hogy nem tudott

a madridi esküvőn *Ferenc Ferdinánd* trónörökösnek olyan helyet kieszközölni, amely megillette volna.

Hanem mindez persze, ha bármilyen pozitív alakban, verzió és kombinálgatás csupán.

A külügyminiszter ebédjével kapcsolatosan jelenti fővárosi tudósítónk, hogy a király első delegációs ebédjét e hét szerdáján, a másodikakat jövő csütörtökön adja.

A marosvásárhelyi mandátum. *Sebes* Dénes igazságügyminiszteri tanácsossá történő kineveztetése következtében megürül a marosvásárhelyi I. kerület mandátuma, amelyre függetlenségi programmal jelöltek lesznek *Fenyves* Soma dr ügyvéd és *Szakács* Péter.

Miniszterek Bécsben Bécsből táviratozzák a Bud. Tudósítónak: *Wekerle* Sándor miniszterelnökkel együtt *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi, gróf *Andrássy* Gyula belügyi- és gróf *Apponyi* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterek is reggel Bécsbe érkeztek a delegáció tárgyalására. A miniszterek a bankgassei magyar házban szálltak meg.

Az utolsó darabantok. A nemzeti elmentállás idején az abszolutizmus sehol sem dolgozott olyan erélylyel, mint *Abauj*, *Zemplén* és *Csanád* vármegyékben. Ezekben a vármegyékben a *Kristóffy* főispánjai az összes régi hivatalnokokat elmozdították, akiknek helyét az ország minden részéből összetoborzott, kétes exisztenciájú emberekkel töltötték be. Mikor azután a béke a király és a nemzet között létrejött és a koalíció került kormányra, az abszolutizmus eme kreaturáinak egyszerűen kitétték a szűrét.

A paktum értelmében az így elűzött hivatalnokok kielégítéséről *Fejérváry*nak és *Kristóffy*nak kellett gondoskodni. *Wekerle* miniszterelnök e célból mintegy félmillió koronát bocsájtott *Fejérváry* rendelkezésére, aki a darabanthivatalnokok mindegyikének egy félévi fizetést juttatott kárpótlásul.

Az így szélnek eresztett darabantok azonban ezzel nem érték be. Az elmozdított *Abauj*, *Zemplén*- és *Csanád* megyei hivatalnokok Budapesten bizonyos egyesülést alakítottak és többször értekeztek a további teendőkre nézve.

Először a királynál próbálták szerencsét a kabinetiroda utján, mely a kérvényt a belügyminisztériumhoz tette át. *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter az ügyet a minisztertanács elé vitte, mely a kérvényezőket egyszerűen elutasította azzal az indolással, hogy az abszolút éra főispánjainak nem volt joguk hivatalnokokat kinevezni, minthogy esküjüket nem a törvényt szabta módon tették le.

A darabantok erre az elutasításra se adták be derekukat. A napokban összegyűltek egy belvárosi kávéházba, ahol *Páris* volt *Abauj* megyei és *Dedinszky* volt *Zemplén* megyei alispánok vezetése alatt értekezletet tartottak, melyen az elmozdított pest megyei hivatalnokok is részt vettek.

Ezen az értekezleten kimondották, hogy ügyüket a közigazgatási bíróság elé viszik és ennek a döntését fogják provokálni. Követelni fogják a legközelebbi restaurációig, tehát a jövő év végéig járó fizetésük kiutalását, mint-hogy a törvény értelmében a főispán által kinevezett hivatalnok a legközelebbi ujtásig okvetlenül élvezi illetményeit.

Van köztünk több olyan is, aki az illető megyénél már hosszabb idő óta szolgált és a királyi biztostól vagy darabant-főispántól magasabb állást fogadott el.

Ezeket a vármegyei törvényhatóságok a béke helyreálltakor nyugdíjuk elvesztése mellett elmozdították állásuktól. Ilyen például *Csapó*, volt pest megyei alispán esete.

A törvényhatóságok ezekben az esetekben arra az álláspontot helyezkedtek, hogy az il-

lető hivatalnokok önként hagyták el állásukat és így nem jár nekik semmi

Szóval sokat markoltak s végre is keveset fogtak.

Csodás szerencse a szerencsétlenségben.

— A Páris-patakba zuhant kocsija. —

A villamosvasut az utóbbi napokban ismét két balesetet idézett elő. Az egyiket közvetlen, a másikat közvetve.

Szombaton Muzeum-utcánál Somogyi püspökségi urad. tiszt lovai vadultak meg s a kocsija a szemben jövő két villamos kocsijához került. Somogyi Miklós látva a veszélyt, kiugrott a kocsiból s így menekült meg a biztos haláltól. A kocsiját teljesen összetört s a kocsis jelentéktelenül megsérült.

Tegnap reggel pedig egy falusi szekér lovai bokrosodtak meg a villamos kocsitól. A kocsin ülők csodával határos módon szabadultak meg a nagyobb szerencsétlenségtől.

A nagyvásári óriási forgalom lebonyolítására villamos vasut szaporította a kocsijáratokat s 7 óra tájban több találkozott a közpályán közelében levő Páris-patak hídjánál.

A szokatlan csengetéstől Rózsa Sándor jankafalvai gazda három jövőrü lova megbokrosodott. A kocsis hiába igyekezett elterelni és megfékezni a lovakat, különösen a »lógós«, amelyiknek a nyaklója is elszakadt, egyenesen a Páris-patak-híd vaskorlátjának rohant. A három ló és a kocsiját oly erővel ment a korlátnak, hogy az bedőlt a patakba. Természetesen a lovak, kocsiját, benne ülőkkel szintén belezuhant a patak medrébe, éppen a Popper-féle ház mögött.

Vértagyasztó látvány volt az irtózatos salto mortale.

A szekéren ült a kocsison kívül a gazda: Rózsa Sándor és kis gyermeke.

Isten csodájára senkinek nem lett nagyobb sérülése; mindhárman csak kisebb horzsolásokat szenvedtek. A lovak sem sérültek meg komolyabban, csak a bőrt ütötte le róluk a vaskorlát és a meder fenekén levő kő és gíz-gáz.

A közelben levők, különösen a vásáros szegény emberek igyekeztek segíteni a szerencsétlenül jártakon. A lovakat kifogták s felvezették a partra, a szekeret pedig darabokra szedve adogatták fel, ahol összerakták. Semmije sem tört össze.

Még a híd korlátját is összeakarták a jóemberek rakni, úgy — ahogy volt, nehogy még megbüntessék a szegény embert, amiért ez a híres »drága de rossz« építmény olyan könnyen bomlásnak indult.

A legnagyobb felületesség és hanyagság, hogy ilyen exponált forgalmi ponton ilyen slendrián munkát lehet a város nyakába varrni. A kőoszlopok, amelyekbe a vaskorlát 2 centiméterre van beillesztve, — egyszerűen oda vannak állítva s ha két ember neki fekszik, az egész korlátot bedöntheti oszlopaival együtt a patakba. Másutt, ahol nem csak a nagy terveknek adnak valamit, hanem arra is vigyáznak, hogy minden városi építkezés megfelelő legyen, az oszlopokat kellelőleg megszokták vasrud beeresztésével erősíteni.

A tegnapi szerencsés szerencsétlenség jó figyelmeztető lehet a városnak, hogy közgei

az ilyen felelősséggel járó munkáknál ne járjanak el olyan felületes hanyagsággal mint a mostani példa mutatja.

Előfizetési felhívás.

A keresztény Magyarország nagy nemzeti ideáljainak tulipánjegyében lépünk át egy új évnegyed friss, tavaszi barázdáiba. Tizenkét esztendő multunk folyamán a fejünk fölött elsuhant éveknek soha egyetlen egy szakát sem köszöntöttük annyira bizalomteljesen s a becsületes küzdelem munkasikerének oly erősítő öntudatával, mint ezt a mostani évnegyedet. A liberális korrupció kapuja, a mely ellen nehéz tusákat vívtunk mi is kereszties lobogónk alatt, végre bedőlt s a magyar közéletet tisztító, megedző légáramok járnak át.

A nemzetek sorsát intéző Gondviselés, a magyarok Istene próbára tette a mi hűségünket s most a megaláztatások után lélekben megjutalmazta mindazokat, a kik a közélet különböző csatasoraiban megállották helyüket. Mi tollal küzdöttünk s hogy jó harcot harcoltunk nemcsak közönségünk ragaszkodása kivált az, s korszak örömnapjaiban megnyilatkozó szimpátiája igazolja, hanem a közéletnek, főként a keresztény mngujhódás vesződséges munkálkodásával előkészített hatalmas etikai nivóemelkedése első sorban. A mi zászlónkat lobogtatják ma a közélet méltó, igazi vezérei s akik a fórumon dominálnak, azokat az elveket hirdetik, a melyekért a mi sajtónk munkáit valaha tömlőre vetették az igazság hóhérai.

Változott az idők járása. Mi azonban a régiak vagyunk. Lapunk csonkítatlan egészében az, ami tizenegy esztendőn keresztül volt. Valljuk, amit *Prohászka* Ottokár székesfejérvári püspök ajkáról is hallottunk legutóbb, hogy nekünk a sajtó nem üzérkedő vállalkozás, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missiót lelkünk egész ideálizmusával; legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Zászlónk a Máriás-lobogó, rajta a kereszt s a keresztien tulipánkoszoru.

Fegyvereink a régiak. Nyílt sisakkal küzdünk, a *tisztességes sajtó harcmodorában*. Szenzációkat nem hajhászunk. Pletykákban nem utazunk. Személykultuszt nem üzünk. Sem mások hűségét nem kamatoztatjuk, sem mások gyöngéből hasznat nem huzunk. Elszánt harcunkban joggal számítunk a katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására*.

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek, valamint az esetleges hátralékok beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhöz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

Nagyvárad—Püspökfürdő—Félfürdő.

		Személyvonat				
Nagyvárad állomás ind.		8.08	10.05	2.26	4.44	8.44
Várad-Velenceze >		8.12	10.15	2.88	4.55	8.55
Rontó >		8.28	10.29	2.52	5.09	9.08
Püspökfürdő >		8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Félfürdő érk.		8.50	10.52	3.14	5.31	9.30

Félfürdő—Püspökfürdő—Nagyvárad.

		Személyvonat				
Püspökfürdő ind.		8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Félfürdő >		8.55	10.57	3.19	5.34	9.34
Rontó >		9.02	11.04	3.26	5.51	9.41
Várad-Velenceze >		9.15	11.17	3.39	5.54	9.55
Nagyvárad állomás érk.		9.25	11.27	3.49	6.04	10.55

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 percig terjedő idő feketé számokkal van jelölve.

Szent László-ünnep.

Nagy szentje, valóban dicsőségesen uralkodó királya volt a magyar hazának egyházmegyénk és városunk alapítója és mennyei pátrónusa, kinek most üljük meg második éve ünnepét az egész város katolikus társadalmának egyetemére kiterjedő ténnyel, impozánsan. Becsületet szerzett a magyar névnek az egész akkor ismert világ előtt s uralkodása idején csakugyan nagy volt a magyarok hatalma, birtoka. Mert nagy volt a lelke is. Istenfélő, szelid s amikor bűnök szennyezték be, megfürösztötte a kegyelem vizében. Így ment aztán győzni, vagy halni a csatába. Valamint Szent Istvánt, azonképp Szent László nevét, emlékét is tiszteletben kell azért tartani minden jóra való keresztény magyar embernek, bármelyik felekezethez tartoznék is máskülönb.

Szent László-napjától immár csak egy nap választ el bennünket. És éppen ezekben az utolsó órákban örvendetes hírt veszünk az egyházmegyei hivatal révén Rómából, amely az apostoli szentszék atyai jóindulat újabb jelét mutatja a város és az egyházmegye irányában. Az elmúlt esztendő folyamán *Palotay* László pápai prelátus, apátkanonok tudvalevőleg meglátogatta az apostolok küszöbét az örök városban bemutatott aranymiseje alkalmából. Írásban előadta ekkor a Nagyváradai Katolikus Kör kérelmét is, hogy tagjai Szent László-napján bucsu kegyelmében részesülhessenek. X. Pius pápa a kérelmet kedvezően elintézte.

A Nagyváradai Katolikus Kör mindazon tagjainak, sőt más híveknek is, kik töredelmes szent gyónást, végezvén s az egyház szándékára imádkozván Nagyváradon Szent László király napján a szent áldozáshoz járulnak, eme föltételek alatt évenként nyerhető teljes bucsut engedélyezett.

A Nagyváradai Katolikus Kör az idén is nagyszabású emlékünnepet rendez a nagy napon s a még hátralevő rövid időt is arra használja föl, hogy az ünnepet minél intenzívebbé, külső lefolyását tekintve pedig minél hatásosabbá tehesse.

Az ünnep részletes programja:

a) Dél előtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd a székesegyházban.
b) 11 órakor ünnepély a premontrai főgimnázium dísztermében a következő tárgysorozattal:

1. Régi ének Szent László királyról. Előadja a székesegyházi énekkar.
2. Szent László a magyarok igaz bírójaként. Előadja a premontrai kanonok.

3. Költemény. Szavalja: *Popity* János ügyvédjelölt.

4. Boldogasszony anyánk. Régi magyar ének, előadja a székesegyházi énekkar.

c) Este fél 8 órakor nyári táncmulatság a Szent László (Püspök) fürdőben.

Belépti díj a táncestélyre személyenkint 1 kor., családijegy 2 kor. Éjféli után különvonat.

Akik az ünnepélyre meghívót nem kaptak volna s arra igényt tartanak, *Imrik* Gusztáv dr ügyvédhez, a köri titkárhoz forduljanak.

A peceszlői bérmálás.

Fetser Antal palliopoliszi főszentelt püspök, mint lapunkban jelezve volt már, a múlt vasárnap szolgáltatta ki a bérmálás szentségét a peceszlői plebánia-templomban. A bérmáló főpapot, aki *Glatz* Antal főispán társaságában érkezett, a község határánál negyvennyolc főnyi bandérium élén Nagy Márton a központi járás főszolgabírája fogadta, formás beszéddel üdvözölte az illusztris vendégeket. A püspök kíséretével harangzugás közt hajtattott a faluba, ahol a papsággal az ünnepi díszbe öltözött templomba vonult.

Itt misét mondott *Leocsés* János peceszlői premontrei, *Szemethy* Géza dr pápai kamarás, peceszlői és *Kovács* József helyettes esperes, mezőtelegi plebánosok, *Hallás* Gyula papnevelőintézeti lelkiigazgató, *Makkay* József székesegyházi karkáplán és *Peszék* Ferenc teológiai tanár asszisztenciájával. Mise és predikáció után kétszáznál több hívőnek adta föl a bérmálás szentségét a püspök, majd a lélekemelő szertartás betejteztével a római katolikus népiskolába ment, ahol az iskolás gyermekek igen szép előmenetelt tanúsítottak. A főispán az iskolában is mindvégig jelen volt. Később a plebánián a községi előjáróság tisztelgése következett, amelyet a püspök és a főispán szeretetteljesen fogadtak.

Glatz Antal főispán általános tetszés közt hangsúlyozta, hogy becsületes hazafi csak vallásoslelkű ember lehet. A plebánián később barátságos ebéd következett, amelyen a központi papság kebeléből a már felsoroltakon kívül *Csicsay* Alajos szemináriumi vicerektor is részt vett.

A peceszlői közt mintegy harmincan ültek a vendégek sorában. A hivatalos tóztok után kedélyességével kitünt *Fetser* püspök pohárköszöntője, amidőn az éppen nevenapját üllő *Leocsés* Jánosra, a messze vidéken emlegetett János bácsira ivott áldomást. A segédpüspök délután 3 órakor hagyta el a falut *Glatz* Antal főispán társaságában.

Ma Köröstarjánban bérmál a segédpüspök.

* **Csángópap Nagyváradon.** *László* István istenségi plebános, a bukovinai csángótelepek országsszerte ismert és becsült nevű agilis papja, több napi tartózkodásra Nagyváradra érkezett.

* **Kitüntetett miniszteri tanácsos.** A király a pénzügyminiszter előterjesztésére *Kupecz* Ödön miniszteri tanácsosnak az államtitkári címet és jelleget adományozta.

* **Uj anyakönyvvezető helyettes.** A belügyminiszter a tótósi anyakönyvi kerületbe ifj. Szabó János tótósi lakost, a felsőábrányiba pedig Szelési Andor segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké és ifj. Szabó Jánost a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **Ülések a városházán.** Ma, kedden két ülés lesz a városházán. Délután 4 órakor a tisztai nyugdíjbizottság, 5 órakor pedig a villamos telep felügyelő-bizottsága tart ülést. Mindkét bizottság a zárszámadások felett táncskozik.

* **Husz éves találkozó.** Tegnap, június 25-én gyűltek össze találkozóra azok, akik ezelőtt husz évvel tették le az érettségit a nagyváradai kath. főgimnáziumban. A találkozón megjelentek: *Köszeghy* József v. főmérnök, dr *Buday* József ügyvéd, *Osztler* Armin erdőfelügyelő, *Schvarcz* Gyula földbirtokos, *Kelemen* József szalárdi főszolgabíró, dr *Dési* Géza ügyvéd, *Baranyi* Andor megyei főjegyző, *Werner* Kálmán főszolgabíró, *Krisztik* János királyi daróczi plebános, *Szöke* János érkezerői plebános, *Körössy* Endre hely. plebános, *Bugler* Gyula földbirtokos. A tanári karból *Novotny* Alfonz főgymn. igazgató, *Fonty* Kelemen, *Kertész* Miksa és dr *Károly* Irén jelentek meg. Reggel a gimnáziumban volt tanulóársak nevében dr *Dési* Géza ügyvéd igen szép beszéddel üdvözölte a tanári kart s ezután a premontrei rend templomába vonultak, hol *Krisztik* János plebános Te Deumot és szent misét mondott, amely alatt dr *Buday* József ügyvéd remek egyházi énekeket adott elő. A délelőtti folyamán a *Lojanek*-cég letényképezte a társaságot a gimnázium udvarán. Déli 1 órakor kedélyes bankett volt a Pannonia külön termében. Természetesen szebbnél-szebb tóztok is voltak. *Szöke* János, *Körössy* Endre, *Novotny* Alfonz, *Werner* Kálmán, *Krisztik* János mondtak igen sikerült pohárköszöntők. Végül *Krisztik* János indítványára a főgimnáziumi segélyalapra 250 koronát gyűjtöttek össze.

* **Általános sztrájk Debrecenben.** Debrecenben tegnap délután 3 órakor az összes szervezett szakmák beszüntették a munkát s kimondták az általános sztrájkot. A hirtelen fordulat oka lelketlen igazgatók előmunkálataiban keresendő. *Vágó* Béla kicsapott főiskolai diák, volt filozopter, akit mint ismeretes, megszegyénítő viselkedés után távolítottak el a budapesti központi egyetemről, tudvalevőleg fölcsapott párttitkár-elvtársnak a debreceni vörösek közt. Mint ilyen, *Horváth* Gusztáv órá- és két kömivessel vasárnap délután Sámson községbe ment, hogy aratósztrájkra buzdítsa a népet. Az ipse azonban póruljárt, akárcsak az egyetemen annak idején. Lefülesték s társaival együtt felelősségre vonták, majd igazolás után szabadonbocsátották őket. A debreceni szociáldemokrata pártközpont erre a budapesti centrumnak sürgönyözött, ahonnan két megbízott jött le Debrecenbe. A kömives szakegyletben csakhamar abban állapottak meg, hogy a történetek miatt Debrecenben tiltakozó népgyűlést fognak tartani. *Kovács* József polgármester a bejelentést nem vette tudomásul s a gyűlést nem engedélyezte. *Andrássy* Gyula belügyminiszter, akihez a szociálisták táviratilag appelláltak, helybenhagyta a polgármester intézkedését. Erre a különböző műhelyekbe hívivőket küldöttek szét s tegnap délután egyszerre kimondották a sztrájkot. A nyomdászok sem dolgoznak s így már a tegnapi esti lapok sem jelenhettek meg. *Andrássy* belügyminiszterhez még egy másik sürgönyt is küldöttek, amelyben a sztrájk állandóságával fenyegetőztek. A belügyminiszter azonban természetesen nem engedélyezte a népgyűlést. Lugoson is általános sztrájk dühöng.

* **Teljes ülés a kamarában.** A nagyváradai kereskedelmi, és iparkamara holnap szerdán, június 27-én délután fél 3 órakor teljes ülést tart, amelyen több közérdekű ügy kerül tárgyalásra.

* **Iskolatársak találkozója.** Mindazok akik 1896-ban a nagyváradai főreáliskolában érettségi vizsgát tettek, e hó 29-én tartják találkozójukat. Reggel 8 órakor találkoznak a főreáliskola tanári szobájában és együttesen vesznek részt az iskola évszázó ünnepélyén.

* **Névváltoztatás.** Grósz Menyhért nagyváradai lakos vezetéknévét „Gyöngy”-re változtatta.

* **Szacsvay szobra.** A nagyváradai Szacsvay-szobor mintáját *Margó* Ede szobrász már befejezte. A város részéről kiküldöttek: *Rimler* Károly polgármester, *Köszeghy* József főmérnök és *Balogh* Döme biz. tag megtekintették a szobor mintáját. A szakértő felülvizsgálata *Róna* József hírneves szoborművészt kérték fel. A szoborminta igen sikerült s dísz lesz Nagyváradnak. Rövid időn megkezdik a szobor ércbeöntését.

* **Halálozások.** Boldog emlékü *Fuchs* József, a biharmegyei kózkórház igazgató-főorvosának özvegye, született *Gauducs* Mária urnő, aki férjének 1888. évi nov. 5-én bekövetkezett halála után Budapestre költözött, mint Budapestről értesülünk folyó hó 24-én hosszas betegség után elhunyt. Hült tetemei Budapesten történendő beszentelés után Nagyváradra fognak szállítani s itt a vasúti pályaudvaron folyó hó 27-én d. e. 11 tartandó beszentelés után a várad-olaszi-i temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. — Dr *Vattay* Gábor államvasuti fogalmazó tegnapelőtt elhunyt Debrecenben. Az elhunyt Nagyváradon is sokan ismerték, mert itt szolgálta le önkéntesi évét. Halálát testvére, *Vattay* Georgine sz. *Nadányi* Pálné és *Vattay* Sándor, valamint kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése ma lesz Debrecenben.

* **A biharfüredi posta.** A biharmegyei Biharfüred fürdőtelepen Biharfüred elnevezéssel 1906. évi július hó 1-én a július és augusztus hónapokra terjedő fürdőidény tartamára postamesteri kezelésben teljes fel és leadó szolgálattal működő postahivatal lép életbe. Ezen postahivatal postai összeköttetését a Budurászáról Biharfüredre és vissza naponként közlekedő gyalogkúldönc járat útján kapja. A postahivatal a postakarékpenztár közvetítő hivatala gyanánt is fog működni. A postahivatal kézbesítő kerületébe Biharfüred telepet osztotta be az igazgatóság.

* **Országos daloskör szervezése.** Egy hivatásának magaslatán álló dalos-társaság missiot teljesítene. A nemzet nemes baját, méltóságát, fenséges szárnyalását megrögzíteni a hazá határain belül és a külföldön is. Fölbuzdulva a finn testvérek magasztos példáján, számos dalostestvér fölkérésére *Joó* Károly bátaszéki kántor-tanító egy országos daloskör szervezését tűzte ki céljául. E célból fölkéri az érdeklődőket, hogy a kik e missióban résztvenni óhajának, ebbeli szándékukat, hangjuk terjedelmét s jellegét vele közölni sziveskedjenek.

TANÜGY.

Gazdasági ismétlőiskola Nagyváradon. A vallás és közoktatásügyi miniszter, az elemi iskolákat végzett olyan tanulók érdekében, kik tanálmányaikat nem folytatják, azonban fiatal éveik miatt mesterségre még nem mehetnek, körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, köztük Nagyvárad város törvényhatóságához is, hogy addig míg az illető gyermekek mesterségre nem mehetnek ismétlőiskolába járjanak. Városunkban 1002 fiú és 1163 ily leány van a kimutatás szerint, pedig jóval több is van. A miniszter az ily ismétlőiskolákat oly módon akarja létesíteni, hogy azokban nem annyira az elemi iskolai tantárgyakra, hanem a gazdasági dolgokkal való megismertetés lesz a fő tárgy. E körrendelet nálunk foganatosítva lesz, annyival inkább

mivel ebből kifolyólag a várost nem érné kiadás, mivel a felmerülő költségeket az állam fedezi.

IRODALOM.

Nyár cím alatt fogja kiadni Patai Sándor legújabb verskötetét. Patai művével nem kell előzőleg külön foglalkoznunk. Akik az ő régebbi megjelent művét »A Kritikus Dalai«-t és a »Század Vége«-t olvasták, azok tudják, hogy Patai a költészetben minden irányt képvisel. A rendkívül diszes kiállítású és a szerző arcképével ellátott könyvrnek két korona lesz az előfizetési ára. Az előfizetések Zomborba, az Igazság kiadóhivatalába küldendők.

EGYESÜLETEK.

A régészeti egyesület közgyűlése.

A Biharmegyei és Nagyváradi Régészeti és Történelmi Egyesület vasárnap délután 5 órakor tartotta a muzeum dísztermében felolvasással egybekötött évi rendes közgyűlését.

A kedvezőtlen idő dacára is szép számmal gyűlt egybe a közönség.

Ott voltak: Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, Beóthy László dr., Grócz Béla, Karácsonyi János dr., Novotny S. Alfonz, Szilágyi Dózsa, Ernyi Gilbert, Némethy Gyula dr., Középpessy Gyula, Karakas Károly, Bozóky Alajos dr., Géczy Lajos, Lakos Lajos, Tóth-Szabó Pál dr., Bartha Lajos ezredes, Szondi György, Bilinszky-Tórné, Mayer Antal, Peszky Ferenc, Pataky Arnold dr., Munk Béla dr., Imrik Péter dr., György János, Örley Béla és mások.

A közgyűlést Beóthy László dr. elnök vezette. Megnyitó beszédjében utalt arra, mily kevesen vannak, kik az igazi tudományos műveltségre törekednek. A legtöbben napi szükségletnek tekintik s megelégednek, ha az ugynevezett társadalmi műveltségnek birtokában vannak.

Annál nagyobb elismerés illeti meg azokat, kik e felfogáson felülemelkednek, s az igazi tudományosságunk nemcsak megismerésével, de fáradságos művelésével is foglalkoznak. Ezeknek a lelkesedése hozta létre a régészeti egyesületet is s Nagyváradi városára csak dicsőség volna, ha lelkes munkájukat jóakaró támogatással karolná fel.

Abban a reményben, hogy ez be fog következni, üdvözlözi az egybegyűlteket, megnyitja a gyűlést s átadja a szót Tóth-Szabó Pál dr. nak, ki e napokban megjelenő munkájából olvasott fel egy fejezetet *Szatmári György váradi püspök 1501—1505* címmel.

Az éljenzéssel fogadott felolvasás után ugyancsak Tóth-Szabó Pál dr. terjesztette elő titkári jelentését, majd Középpessy Gyula dr. számol be a muzeum tárainak gyarapodásáról. Ezután kiegészítették a választmányt, megválasztván választmányi tagokká Glac Antal főispánt s Schöpplin Agoston posta- és táviráda igazgatót.

A gyűlés az elnök elterjesztésével ért véget.

Jóváhagyott alapszabályok Az arttigáni római katolikus temetkezési egyesület alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

MULATSÁG.

Váralja és Velence nyári mulatsága. A nyár egyik legjobb sikerű mulatságának ígérkezik a Nagyváradi-velence s váraljai kör estélye, mely július 8-án fog lezajlani a Szent László (Püspök) fürdőben. A buzgó rendezőség, melynek élén Dr. Tóth Ferenc, dr. Barna Armin, Huszár Adolf és Menning Sándor állanak, mindent elkövet, hogy e mulatságot

minél vonzóbbá és fényesebbé tegye. A műsor, mely meglepetésszámba fog venni, már maga is biztosítja az est sikerét.

SZÍNHÁZ.

A színügyi bizottság ülése.

Nagyvárad város színügyi bizottsága tegnap, hétfőn délután rövid ülést tartott, amelynek két érdekes tárgya volt.

Dr. Hoványi Géza elnöklete alatt Mezey Mihály, Harmathy Károly, Somogyi Károly színigazgató és dr. Cseresy Béla aljegyző voltak jelen.

Dr. Hoványi Géza elnök bejelentette, hogy a Szigligeti-szoboralap javára a jövő szombaton június hó 30-án színelőadást rendeznek, amely alkalommal, mint már írtuk, Szigligetinek egyik legjobb népszínműve »A cigány« kerül színre, Ujházy Ede és több kiváló művész fog közreműködni.

A színügyi bizottság örömmel vette tudomásul a bejelentést s mivel a szezonon kívül rendezendő előadások engedélyezési joga a tanácsot illeti, a kérelmet pártoló véleménynyel teszi át a városi tanácshoz.

Bejelentette továbbá elnök, hogy Somogyi Károly színigazgató július hó 2., 3., 4. és esetleg 5-én a jelenleg Budapesten működő olasz gyermek opera társulattal három vagy négy előadást szándékozik rendezni a Szigligeti színházban s erre kér engedélyt.

A színügyi bizottság pártoló véleménynyel teszi át a kérelmet a városi tanácshoz.

Az ülés ezzel véget ért.

NYILTTÉR.

D^r. Halász Lajos
ügyvédi irodáját
Körös-u. 24. sz. a.
megnyitotta.
Telefon: 680. szám.

HITELLEVELEKET

minden külföldi városra, gyógy- és üdülő helyre legelőnyösebb feltételek mellett kiállít a

Pesti Magyar Kereskedelmi-Bank Budapest.

Az intézet a banküzletet és vagyonkezelést illető minden felvilágosítást készséggel nyújt.

KÖZGAZDASÁG.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület június hó 24. *Telegdi József* egyleti alelnök elnöklété alatt tartotta meg évi közgyűlését, melyen jelen voltak még Des Echerolles-Krúspér Sándor, egyleti alelnök, Alexander Lajos, Brezovay István, Bokor László, Csanak Jenő, Kondor Mihály, Szabadhegyi Géza, Száhlender Károly, Székely Sándor, Zóbel Lipót, dr. Márkus László egyli, pénztárnok, Weingertner Andor egyleti titkár.

Telegdi József a gyűlést megnyitja s felhívja a titkárt a tárgyak előterjesztésére.

Weingertner Andor titkár előterjesztette az egyesület évi jelentését az egyesület múlt évi működéséről, melyről fontosabb mozzanatként kiemeljük, hogy a jelentés legelőbb Biharmegye múlt évi gazdasági viszonyaival foglalkozván, sajnosan konstatálta, hogy a múlt évi szárazság következtében a múlt év nagyon kedvezőtlen volt a gazdaközönségre nézve. A takarmány és tengeri hiány különösen a vármegye sikrésein nagyon megnehezítette a gazdáknak az állattartást és azoknak átteleltetését, hozzájárult még azon körülmény, hogy a kereskedelemügyi miniszter az egyesület több ízbeni kérelme dacára a takarmány anyagok vasuti szállításánál semmiféle kedvezményt nem nyújtott. S így az egyesület csak a nagyváradi katonai élelmezési raktár által kiadott 600 mázsa korpát tudott a takarmány hiányában legjobban megszorult kisgazdák között kedvezményes áron kiosztani.

Megemlékezik a jelentés arról, hogy a multikori közgyűlés határozata értelmében az egyesület a Városliget elején egy *állandó otthont* építtetett, még a f. év május havában befejezést is nyert s az egyesület azt el is foglalta. Az egyesület állandó otthona a f. év őszén rendezendő *mezőgazdasági kiállítás* céljaira felhasználatik, mely után az otthon alapsora gazdasági anyagok és eszközök közvetítésére raktáru fog szolgálni.

Az építkezést *Rimanóczy Kálmán* eszközölte. Az építkezés ellenőrzését Száhlender Károly elnöklete alatt az építési bizottság teljesítette. Az épület 49000 koronába került.

Az egyesületnek 560 tagja van. Az egyesület egy 5 holdas faiskolát tart fenn, a melyből mintegy 8000 darab egyenes csemete lett kiadva kedvezményes áron. A kerti bevétel az az összes fenntartási költségeket fedezte.

Az egyesület vagyon leltára kitett volt december hó 31-én 64325 korona 16 fillért.

Bevétel volt a múlt évben 43.415 K. 03 fi. Kiadás volt a múlt évben 39.631 kor. 67 fill. Maradvány 3783 kor. 36 fill.

A kisgazdák oktatására az egyesület a múlt év telén 16 községben gazdasági szakelőadást rendeztek. Különböző szakokból összesen 32 előadás lett tartva, melyet 3020 kisgazda hallgatott meg.

A honiipar fejlesztése céljából az egyesület állami támogatás mellett Ertarcsán és Érmihályfalván a gazdasági szaktanár pedig Bihar, Szakál és Derecskén 8—8 hetes háziipartantolyamot rendeztek a múlt év telén.

Ugyancsak a múlt év telén Pékánovits Imre állami támogatása mellett Komádiban korsárfonó műhelyt állított fel, hol a kisgazdák és gazdasági munkások 10,000 drb gyümölcsszállító kosarat készítettek.

Rendezett az egyesület Berettyó-Ujfaluban március 4-én bika vásárt, hol a községek a köztenyésztésre szükséges bikákat beszerezték.

Margitán a múlt évben a lótenyésztő bizottság elnökével együttesen ló-kiállítást rendezett az egyesület. Díjakban ki lett adva 800 korona. Nagy-Szalonta, Rojt és Vizesgyán községi lakosoknak 5-én visszafizetés mellett 96 drb Bonyhad tiementali tehenet és üszőt vásárolt.

Szeptember 24-én Nagyváradon ügető-

versenyt rendezett, 5 futam mellett kiadtak 3850 kor. díjat.

Az egyesület javaslatára és a vármegye főispánjának felterjesztésére a földművelésügyi miniszter 10 gazdasági cseléd és munkásnak 100—100 korona jutalmat és elismerő oklevelet adományozott.

A vármegye több községének kisgazdái a legutóbbi időben az egyesület felhívása folytán készpénzfizetés mellett terményeket szállítottak a nagyváradai élelmezési raktár részére.

A mult év őszén azonban a raktár vezetősége ezen intézkedést nem fogadatosította, miután erre felhatalmazást nem nyert a felsőbb hatóságoktól.

A vármegye több nagyobb gazdasága megbízásából egyesületünk ajánlatot tett a nagyváradai élelmezési raktár részére szükségellendő és 1903. októbertől 1906 májusig szállítandó termények biztosítására. A katonai kincstár azonban az árakat annyira leszorította, hogy gazdáink csak 6000 mázsa zab, 2000 mázsa rozs és 900 mázsa buza szállítására vállalkoztak.

Egyesületünk a komádi-i népies mintagazdaság megtekintésére nagy tanulmányi kirándulást rendezett, melyen 12 községből 15 kisgazda vett részt.

Az egyesület kebelében alakult *hitelszövetkezetek* szervező és ellenőrző bizottsága hathatós működésének folyamánaképp 1905. december 31-ig 44 hitelszövetkezet, a folyó évben pedig 8 szövetkezett alakult a vármegyében s így összesen 52 szövetkezet működik a vármegye területén s elégti ki a kisgazdaközönség hiteligenyeit.

Az 52 szövetkezet működése kiterjed 184 községre.

Fontosabb feliratok és véleményadások.

Az egyesület a mult évben felirt a földművelésügyi miniszterhez Nagyváradon létesítendő vetőmagvizsgáló állomás iránt. Ezen kérelem azonban a miniszternél meghallgatásra nem talált.

Az állatok lépfene elleni beoltására szolgáló ojtóanyagok készítésének állami ellenőrzés alá vétele iránt.

Öt község vásárügyében véleményt mondott az egyesület.

A lótenyésztési bizottság kezdeményezésére az egyesület mozgalmat indított a vármegyében létesítendő méntelep iránt, melyből folyólag megkereste a vármegye törvényhatóságát a szükséges építkezéseknek teljesítése végett.

Ugyancsak megkereste a vármegye törvényhatóságát miszerint a cselédlakásokra vonatkozó szabályrendelet 9. §-át módosítsa.

Az egyesület képviseltette magát a mult évben a székelyhídi szőlőszeti és borászati kongresszuson, valamint a gazdasági egyesületek országos szövetségének nagygyűlésén.

A mult évben tartatott 3 közgyűlés, 6 választmányi és 3 bizottsági gyűlés.

A közgyűlés az elnöki jelentés kapcsán az egyetbe ujonnan belépett tagok belépését jóváhagyja.

Száhlender Károlynak az építkezés ellenőrzéséért és *Pekánovits* Imrénnek a háziipar fejlesztése körüli tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönetet mond.

A nagyváradai élelmezési raktárnál a terményeknek a kisgazdától készpénzbeni vásárlásának kieszközölése iránt a földművelésügyi miniszterhez felir.

A vetőmagvizsgáló állomásnak Nagyváradon való létesítése iránt újból felir a közgyűlés.

Egyebekben a jelentés tudomásul lett véve.

A szemvizsgáló bizottság jelentése folytán a közgyűlés a pénztárnoknak a felmentvényt a mult évi számadások terhe alól megadta.

A f. évi költségelőirányzatot a közgyűlés 42765 kor. 26 fill. kiadást megállapította.

A f. évi Nagyváradai Mezőgazdasági kiállítás előmunkálataira áttérve tett jelentést a közgyűlés a midőn tudomásul vette, elhatározta, hogy a kiállítás tartama alatt az egyet kisgazda tagjai között, valamint a kiállításon résztvevő kisgazda közönség között hasznos gazdasági eszközöket esetleg kisebb állatokat ki fog sorsolni, mely célra a közgyűlés 500 koronát megszavazott.

A közgyűlést ezután *Telegdy* József be-rekesztette.

Értéktőzsde.

Budapest, június 25

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—

Osztrák-m. állam vasutirészvény	670.—
Közuti vasut	— — — 594.—
Városi villamos vasut	— — — 327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, június 25.

Buza okt.	— — — —	16.82
Rosz okt.-re	— — — —	17.12
Tengeri április 1906	— — — —	14.—
Zab ápr.-ra	— — — —	13.64
Repcze aug.-ra	— — — —	— — —

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 jun. 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	113.50
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.30
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	85.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—	
Magyar gyermek sorsjegy-kölcsön	— — —	211.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	158.—
Osztrák járadék papirban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.60
Osztrák korona járadék	— — —	118.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.75
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	168.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.80
Magyar hitelbank részvény	— — —	809.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	675.00
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	670.82

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

3°-os jelzálogsorsjegyek

K I C S E R É L É S É T

Uj nyereménykötvényekre

EREDETI feltételek mellett

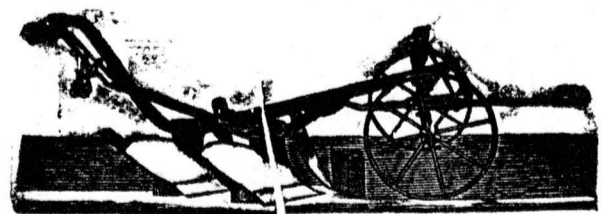
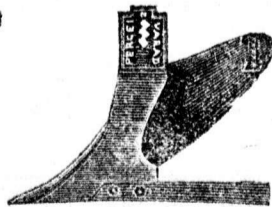
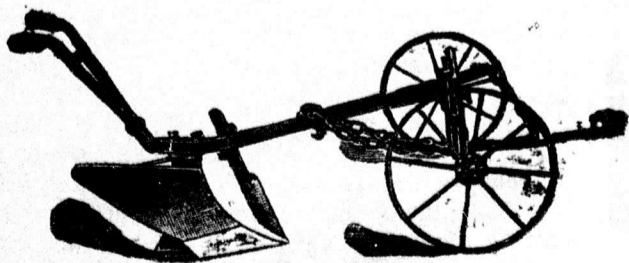
költség- és jutalékmentesen

E L V Á L L A L J U K.

Biharmegyei Takarékpénztár.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-

művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

„Jegenye”

gyógyfürdő
Kolozsvár-megyében
 Bánffy-Hunyad és Kolozsvár közt.
 Klimatikus (Subalpin) gyógyhely.
 Mór-fürdők.
 fenyő- és 9° Lobogó fürdők.
 Igazgató: *Dr. Kazay Kálmán.*

Javalva:
 Kezdődő tüdőbetegnek.
 Scrofulóticusoknak.
 A l o g k ö r o s o k n a k,
 Vérszegénység — Hysteria,
 Ideggyengeség ellen. 1687.

Javitó vizsgálatok.

A Nagyváradi Középiskolai Internátus helyiségeiben a szünidő folyamán a javító-vizsgálatra utasított és pótlóvizsgálatra engedélyt nyert tanulók és érettségizők részére július 15-től kezdve

szünidei tanfolyamot

fogok létesíteni, a melyen a jelentkezett tanulók középiskolai tanárjelöltek vezetése alatt kellő előkészítésben fognak részesülni. Az előkészítés célja nem csupán az lesz, hogy sikeres javító és pótló vizsgálatra elkészítsen, hanem az is, hogy a gyenge előképzettségű tanuló további tanulmányaiban szilárd alapot nyerjen. Fűrdőre utazó vagy vidéken lakó szülők fiaikat teljes ellátásra is elhelyezhetik. Szigorú és mélyreható felügyelet; egészséges kerti lakás, naponkénti otthoni fürdés, testedzés egyéb foglalkoztatás. Értekezhetni naponként d. e. 9—12-ig. Nagyvárad, 1906. június hó.

Dénes Pál,

intézettulajdonos és igazgató.

1686 b

Nagyvárad, (Tisza Kálmán-tér 9. sz.)

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA
 középiskolába készülő
 tanulók, kisiparosok
 és kisgazdák számára.
 Írta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a
Szent László nyomdában.
 Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

Dorongosi dűlőben
Szy József féle teljesen beültetett és termő szőlő 9 parcellában eladó. Venni szándékozók értekezhetnek a Polgári Takarékpénztárban Kossuth Lajos utca 4 sz.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe, hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
 Kívánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

Felhívás!

A Magyar Jelzáloghitelbank 3 %-os nyeresémi-kötvényei legközelebb konvertáltatni fognak miért is ezen

3 %-os jelzálogsorsjegyek

konvertálás céljából nálunk már most bejelenthetők.

A konvertálási művelet során nem konvertált kötvények helyébe lépő s kitűnő sorsolási tervezettel bíró

új sorsjegyekre

előjegyzésekkel az eredeti feltételek mellett darabonként

20 korona lefizetése ellenében elfogadunk.

Nagyvárad, 1906. június 2.

POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,

Kossuth Lajos-utca.

Telephon 205.

Nagyvár ad vá ros

VILLAMOS MŰVE

értékesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképesz-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett vilámpák

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tulajdonát képező Széchényi-tér 14 számú telken lévő magtár helyiség bérbeadása céljából 1906. évi június hó 28-án d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében árverést fogok tartani.

A magtár bérletének kikiáltási ára 1300 korona s a jelenleg érvényben álló szerződésben, — mely szerződés egyszermind árverési feltételekkel is szolgál, — körvonalozott egyéb mellékszolgáltatások.

Árverelni szóval, vagy írásban zárt ajánlat útján lehet. Bánatpénzül a kikiáltási ár $\frac{1}{4}$ része vagyis 325 korona teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban. A bánatpénz zárt ajánlat esetén ahhoz csatolandó, szóbeli árverők által pedig az árverési küldöttség elnökének kezéhez fizetendő, illetve teendő le.

Zárt ajánlatok a fent kitett határidőig alulírottánál nyújthatók be.

Árverelőket tett ajánlatuk azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Árverelők annak elismerésül, hogy az árverési feltételekkel szolgáló szerződést ösmerik s azt magukra nézve kötelezőnek elfogadják, zárt ajánlattevők részéről az ajánlatba világosan kitéendő.

Az árverési feltételekkel szolgáló szerződés alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Nagyvárad 1906 június hó 15-én,

Komlóssy József,
mint az árverelő küldöttség
elnöke.

Globin

a legjobb és
legfinomabb
czipórisztifoszer

Hirdetés.

A **NAGYVÁRADI HITELBANK** részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapirokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

3⁰/₀-os Jelzálogszorsjegyek

nálunk már most bejelenthetők *konvertálás céljából.*

Elfogadunk előjegyzéseket

új jelzálogszorsjegyekre

az eredeti feltételek mellett.

Főnyeremény: **Egy millió korona.**

Előjegyzéseknél darabonként 20 korona óvadék csatolandó.

Ezen sorsjegyekre kölcsönt a *legelőnyösebb* feltételek mellett nyújtunk és drágább kölcsönöket konvertálunk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Telek-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám.

Ugy a 3⁰/₀-os *Magyar jelzálog hitelbank* nyere-mény kötvényeinek konvertálására, valamint a nem konvertált kötvények helyett kibocsátandó új sorsjegyekre előjegyzést *már most elfogadunk.*

Nagyvárad Takarékpénztár r-t.

Hatóságilag engedélyezett

végeladás

tartatik még rövid ideig **SPITZER TESTVÉREK** cég Zöldfa-utcai üzletében, hol a következő tárgyal kerülnek eladásra:

44 vég	Rózsabegyí vászon	eddiggi ára 6 frt.	végeladási ára 4.40
60 »	Késmárki-vászon	eddiggi ára 7 frt.	végeladási ára 4.95
36 »	Nemzeti-vászon	eddiggi ára 7.60	végeladási ára 5.50
40 »	Uj patyolat-vászon	eddiggi ára 9 frt.	végeladási ára 6.30
28 »	Kelegye vászon	eddiggi ára 10 frt.	végeladási ára 6.80
45 »	Siffon	eddiggi ára 7 frt.	végeladási ára 5.—
50 »	Schroll-Siffon	eddiggi ára 11 frt.	végeladási ára 7.50
20 »	Ágyhuzat	eddiggi ára 5 frt.	végeladási ára 3.20
70 »	Ágyhuzat	eddiggi ára 8 frt.	végeladási ára 5.40.

Késmárki legkittünőbb abroszok, asztalkendők, törülközők, zsebkendők, ágyterítők, függönyök, szőnyegek ugyanolyan arányu árleszállítással kerülnek eladásra.

Női ruhaszövetek, batiztok, zefirek, cretonokból

33 százalékos engedmény.

Női ruhaszövetek, maradékok, selyem blous kelmék, miderek

fél árban.